

מדינת ישראל

הכנסת

בש/שב

פרוטוקול מס. 23/ב

מישיבת ועדת הכספים, שנתקיימה
ביום ג', י"א בשבט תשי"ג (27.1.53) ב-8.30.

נוכחים:

- י. גורדי - יו"ר
- ש. דיין
- א. ציזלינג
- ק. לוז
- ש. שש
- א. ט. גניחובסקי
- י. בדר
- ז. סוזאייב
- א. הרצפלד
- ח. אדיאב
- א. אלישד

מזמנים:

ד"ר ברגמן - הממונה על הכנסות המדינה
מר בזק - מזכיר

סדר היזום:

1. שאילתות.
2. הצעות א. ציזלינג בקשר להסדר היחסים הכספיים בין הרשויות המקומיות והממשלה, דו"ח "עמידר" וענין הארנונה.
3. אישור צו מכס ובלו מס. 6.
4. שונות.
5. הצעת חוק לתיקון פקודת מס דיווחי חברות.
6. חוק הנשיא החיים וייצמן (גימלה ועזבון).
7. הוצאת תעודות למוכ"ז על סכומים שנגבג לפי חוק החלפת שטרי בנק.
8. אישור צו מכס ובלו מס. 9.

=====

היו"ר י. גורדי:

אני פותח את הישיבה.

ב.ש.

א. שאילת דת.

א.מ.גניחובסקי:
ביום ראשון זה נסעו 7 שרי ממשלה לכריה.
ברצוני לשאול, אם בזמן חמור זה מוכרחים
היו השרים לנסוע ב-7 מכוניות, להעסיק 7 נהגים, ומדוע לא מתכן שהשרים
יסעו, בהזדמנות כזאת, במכונית אחת או שתיים. האם חושבים להתקין תיקון
בשטח זה?

ח.אריאב: השר רוזן אמר לי, שכל השרים נסעו יחד.

א.מ.גניחובסקי:
קראתי, שהקרן-הקיימת קיבלה הלוואה מ"איר-
פרנס" בלירות ישראליות, על-מנת להחזיר בדו לאר.ט.
אני חושב שזהו תקדים מסוכן, ולדעתי הדבר צריך לשמש נושא ליון בוועדה.
שאלה נוספת: מהי האינפורמציה בענין ההסכם
עם המשקיעים בקשר ל"בונדס"?

הייתי רוצה גם לקבל אינפורמציה בקשר להלוואה
של 15 - 16 מליון דולאר שהצליח לקבל מר אבריאל.

א.ציזלינג:
ברצוני לקבל הסברה ביחס לפתירה בידיעות
שנתפרסמו בענין "קייזר פרייזר": שר האוצר
הודיע לנו בוועדה, שהכנסת המפעל בדביזים היתה 1.600.000 וההוצאה -
1.400.000. לעומת זאת פירסמה אתמול "קייזר פרייזר" בעתונות, שהכנסת
היתה 6 מליון, וההוצאה - 4 מליון.

ז.סולובייב:
אני מבקש מהאוצר להמציא לנו דו"ר ביחס לכמות
הסחורה שהגיעה ארצה בטרנזיט, וחלוקתה לסוגים,
וכן כמות הסחורה שהגיעה ארצה בלי רשיונות והעומדת תחת איום החרמה, וחלוקתה
לסוגים.

שמעתי, שבקשר למתן הלוואות לפי תקציב הפיתוח
למפעלים שונים, במיוחד לבתי מלון, העמיד משרד האוצר תנאי למתן הלוואה זו,
שתינתן לו זכות לקבל, לפי בחירתו, מניות של מפעלים במקום החזרת המלוואה
במזומנים. במידה שהדבר נכון, ברצוני לקבל פרטים על נושא זה, כדי שאכל
להביע דעתי בוועדה בנידון.

אני מצטרף לשאלה ולתמיכה של חבר הכנסת גניחובסקי
בענין ההלוואה של "איר פרנס" לקרן-הקיימת.

ש.דיין:
שמעתי שהאוצר כבר חתם על הלוואה לקרן-הקיימת
בסכום של 300 אלף לירות, לשם הבטחת תעסוקה
לישובי העולים בהר. האם נכונה הידיעה, ואם כן - מדוע לא יורחב הדבר
גם להעסקת מובטלים במעבדות אצל ~~הממשלה~~ ובערים, נוסף על המתישבים?

לאחר שנחתם חוזה עם תרות לנטיעת עצי-הדר,
מדוע לאי רחיבו פעולה זו גם לשט נטיעת עצי-פרי למצניהם מתוך הישובים?

האם אי-אפשר לקבל מהבנקים מקדמה בסכום ניכר
על תבון מילווה חובה ומס רכוש, על מנת לאפשר העסקת מחוסרי עבודה בתעסוקה
מעין זו בקנה-מידה גדול יותר?

ב. הצעות אצזלינג ביחס לנושאים שנידונו בוועדה בשבוע החולף.

היו"ר י.גורי:
בגלל העדרו של החבר א.ציזלינג מישיבת הוועדה
בשבוע שעבר. שכחתי להעמיד להצבעה את הצעתי

ב.ש.

בענין הסדר היחסים בין הממשלה והרשויות המקומיות. אעמיד, לכן, הצעה זו להצבעה בישיבה זו.

כן לא הגיש א. ציזלינג את הצעותיו בענין דו"ח מבקר המדינה על "עמידר" ובענין הארנונה. מבחינה פרוצדוראלית לא אוכל, אלא לצרף הצעות אלו לפרוטוקול.

הצעת חבר הכנסת א. ציזלינג, ביחס להסדר היחסים בין הרשויות המקומיות לממשלה

א. הקרן לוויתות תעמוד על 8 מליון ל"י. הסכום הנוסף של 3 מליון ל"י יילקח מהגדלת מס מותרות על סחורות שהן בבחינת מותרות מובהקים ומהיטל מס מיוחד על רכוש עירוני שערכו בידי בעלים בשעור שלמעלה מ-30 אלף ל"י.

ב. מאחר שדירוג השתתפותה של הממשלה בהוצאות החינוך בשנת התקציב השוטפת היה מודרג לפי מצבם הכלכלי של הרשויות המקומיות, והדבר שימש גורם מוטת את מידת העומס ביניהן - יוקח בראש וראשונה פשנת התקציב הבאה, מהקרן הכללית המיועדת לוויתות, סכום יחסי, כפי שהיה מקובל, בפרופורציה לתקציב החינוך, להסבה ולהקלת העומס לאותן הרשויות שבהן היתה השתתפות הממשלה בתקציב החינוך גדולה יותר.

ג. יתרת הסכום מהקרן הכללית תחולק בין הרשויות המקומיות על פי מפתח שיהיה נשען על הגורמים הבאים:
1. קליטת עולים ביחס למנין האוכלוסייה.
2. גודל שטח השיפוט ביחס למנין האוכלוסייה.
3. עומס המסים לרשויות המקומיות לכל משלם מס.
4. הסבה מיוחדת לאיזורי פיתוח ולאזוריים הנושאים במעמט הוצאות כסחון גדולות.
5. קרן משנה מיוחדת תופרש למתן פסיים לרשויות המקומיות עבור יעול בשטחי פעלה עיקריים.

ההצעה, לחלקיה, - ל א נ ת ק ב ל ה.

הצעות א. ציזלינג בענין דו"ח מבקר המדינה על "עמידר":

1. ועדת הכספים מקבלת לתשומת-לבה את הדו"ח של מבקר-המדינה, ומביעה את צערה על כך שביאורי שר האוצר אינם מביחים את הדעת ומקיפה בענינים העיקריים הבאים שנתעוררו על-ידי מבקר המדינה:
(א) בדיקה מקיפה של טיב הבניה בכל העבודות שהוצאו לפועל.
- ב) בחינת מהותה של הטרנזאקציה המסחרית שנעשתה עם החברה המרכזית למסחר להשקעת.
- ג) השימוש בדביזים.

אם תתאמתנה הנחות מבקר המדינה - ייתבעו לדין האחראים על הנזק שנגרם, אם לאוצר המדינה ואם למחזיקי הבנינים.
צורת הביקורת תבקע על-ידי ועדת הכספים באישורה של הכנסת.

הצעת א. ציזלינג ביחס לארנונה:

להוסיף לסיכום: "בין מה וכה, אין לעכב תשלום על נזקים הנגרמים להתישבות על-ידי הסתננות ופגיעות שחזות האויב."

א. ציזלינג:

לא מוצדק שלא ישלמו למשקים האלה רק בגלל עיכוב החשלושים. אני אומר לכם, שיש לשלם עבור נזקי ההסתננות, ולגבות את הסכומים תוך כדי הסדר.

א. הרצפלד:

הסוכנות החליטה לשלם, והיא שילמה כבר. לולא מטצב הכספי היו העניינים כבר מסתדרים, ועל-כל-פנים - השאלה הפרינציפיונית כבר נפתרה.

היו"ר י. גורני:

אעביר דברים אלה למר לנדאו, כדי שישלב לנו מהו המצב לאמיתו.

ג. אישור צו תעריף המכס והפטור (מס. 6) וצו מסי בלו על טבק (שינוי תעריף).

היו"ר י. גורני:

אקורא את הצוויט הנ"ל.

ד"ר ברנמן:

ועדת הכספים החליטה ב-1952, כי יש להעביר את המס על טבק מסט ספציפי למס באחוזים. ישנן ארצות מעטות מאוד שהנהיגו הפרשים בשעור המס על הטבק בין הסוגים השונים של הסגריות. מטעם חוגי הכלכלה יש כיום דרישה חזקה לטל שיטה זו, כלומר להגדיל את המס החל על הטבק הזול ולהקטין את המס החל על הטבק היקר. ייצור הסגריות בארץ הוא יציב כמעט: ב-1951 ייצרו 1.788.000 קילוגרם, וב-1952 - 1.774.000 קילוגרם. מספרים אלה חלים על סגריות שעליהן מוטל מס, כלומר - אינן כוללות את תצרוכת הצבא, המשטרה וכדומה. אקיים שינוי רדיקאלי בין הסוגים השונים: ב-1951 ייצרו 696.000 קילוגרם סיגריות וירג'ניה, וב-1952 - 576.000 קילוגרם, כלומר - ירידה ב-18% בערך, ובאותו אופן היתה עליה בסיגריות מסוג "מזרחי".

החקלאות שלנו נתנה השנה, ב-1952, יבול של 2.800.000 ק"ג טבק מזרחי, והתצרוכת של טבק זה היתה 1.800.000 ק"ג. דבר זה יאפשר העלאת איכות הסיגריות לטבק זה, מאחר שרצוי לעשן טבק מיבול שנה קודמת. אם נמשיך בייצוא רחב זה - יהיה מקום לייצוא טבק, ובעשים מאמצים בכיוון זה.

קילוגרם טבק וירג'יניה עולה 1,70 דולאר, ואם נניח שבק"ג סיגריות מסוג זה נמצאים 700 גרם טבק מחוץ-לארץ - הרי קילוגרם סיגריות וירג'יניה עולה לנו כדולאר אחד. השנה היה יבול של 150 אלף ק"ג טבק וירג'יניה מקומי, אך איכותו אינה מספקת, ויש לשפרה. הקושי לגבינו הוא, שהמס על וירג'יניה הוא גבוה יותר מאשר על מזרחי: המס על טבק וירג'יניה הוא כ-8 לירות לק"ג, כלומר השולאר מכניס כאן 6 - 7 לירות. הירידה בצריכת טבק וירג'יניה מכה מאוד את האוצר. בתקציב היו כלולים 13 מליון לירות כהכנסה מטבק, אך ההכנסה ירדה באוגוסט-נובמבר ל-750 אלף - 800 אלף, במקום הכנסה של יותר מ-1.100.000 ל"י לחודש, וזאת ללא שינוי בתצרוכת, אלא רק בגלל מעבר המעשנים מוירג'יניה למזרחי. התקציב היה עומס על תצרוכת של 3,3 מליון חפיסות וירג'יניה, אך תצרוכת ירדה ל-2,5 מליון. מאחר שירידה ב-100 אלף חמילות מהווה עבורנו גרעון של 10.000 לירות לחודש - חסרים לנו איפוא 100.000 לירות לחודש כהכנסות מסעף זה. לפי תכנית הייבוא ניתנים לנו כעת 50 אלף דולאר לחודש עבור ייבוא טבק וירג'יניה, אך קשה היה לספק בקיץ את כל התצרוכת, ומכאן הגרעון מסעף זה.

ב.ש.

חשבנו, שההעלאה תגדיל את ההכנסה שירדה, מ-750 אלף לירות ל-880 אלף לירות לחודש. אנו הגענו למקסימום במס של 63%. בנורגיה, למשל, הטקסימום הוא 66%, בארצות בנלוס - 62%, ובפורטוגול - 65%. מחירי הסיגריה שלנו הם עד היום זולים מאד בחוץ-לארץ. אני חושב שמידת המסים כאן אינה מספקת.

לפי צו זה חלה העלאה גדולה במס על הסוגים היקרים ביותר. כיוון האוצר היה תמיד להגדיל את המעמסה על הסיגרטה היקרה, עד למידה שהדבר לא יביא להקטנת ההכנסות מהן. אך אני חשב שכעת ישנו את הכיוון, וישנו, בנידון זה, לחץ חזק מאוד גם מצד בעלי התעשייה. השינויים המוצעים הם: על 20 סיגריות "לכל" היה עד עתה מס של 34 פרוטות, ועתה תחול הגדלה ב-6 פרוטות; בטוסיאן החל הורד המס ב-5 פרוטות, והוא יעמוד עתה על 85 פרוטות. מאחר שתצרוכת שני הסוגים הנ"ל שווה - לא ירוויח האוצר מהעלאה זו. השינויים הבאים הם: בסיגריות "כנסת" הועלה המס ב-10 פרוטות לחפיטה, ונוסף לכך הועלה המחיר ב-5 פרוטות נוספות; במזרחי "דה לוקס", הועלה המס ב-35 פרוטות והמחיר ב-5 פרוטות. בוירג'יניה ב' הוגדל המס ב-39 פרוטות, אך כאן יוריד התעשיין מצדו 9 פרוטות. בוירג'יניה א' הועלה המס ב-51 פרוטות, ואילו התעשיין מוריד מהמחיר 21 פרוטות.

האם השינויים במחירים מצד התעשיינים היו באים גם אילו לא היה מציע האוצר את השינויים

היו"ר י. גורי:

הפיסקליים מצדו?

האם הגורם המכריע לשינויים היה הצורך לקון את השיטה כשלעצמה, או הלחץ מצד בעלי התעשייה?

א. ציזלינג:

מאחר שאנו סציאים, בערך, 600 - 750 אלף דולאר לשנה עבור סיגריות, ומאחר שהמדינה מעוניינת בכך שדביזים לא יעלו בעשן - אני מציע להחליט על איסור ייבוא טבק. המדיניות צריכה להיות הסלת מס כבד יותר על הסיגריה הזקרה, גם מתוצרת הארץ, ולא על הזולה.

י. בדר:

הייתי מציע להגדיל את המסים על סיגריות מתוצרת חוץ כדי לקטין את הייבוא. אך בכל זאת אני חושב שיש הבדל בין סיגרטה, שהיא צורך עממי, לבין משקאות חריפים. לכן צריך להיות גבול מסויים בהסלת בלו על סיגריות ובהורדת איכות הסיגריות. שבאה גם על-ידי הורדת האיכות מצד התעשייה וגם על-ידי מעבר הצרכנים לסוגי סיגריות זולות יותר. הדרך לכך היא הורדת הבלו בסוגים הנמוכים והעלתו בגבוהים.

ז. טוואינג:

כששער הדולאר במדינה היה 36 גרוש, היה מקבל האוצר תמורת הקצבת כל דולאר לייבוא וירג'יניה, על-ידי המכס והבלו, 6 - 7 לירות, כלומר - הכנסה פי 20. אך בינתיים חל שינוי מסויים, ואם היום מקבל האוצר תמורת דולאר, שמחירו תופשי הוא 2,5 לירות, הכנסה של 5 לירות בלבד - מתעוררת שאלה, אם צריך האוצר להקציב כל שנה 600 אלף דולאר כדי לקבל עבורם 3,5 מליון לירות בלבד.

אם יבול הטבק המקומי עולה על תצרוכתו השנתית, האם אין מקום להגיד לכל בעלי התעשייה של טבק, שעליהם לספק את התצרוכת מיבול זה, ויחזק עם זאת לא לקבוע להם מחיר לסיגריות? אז תהיה התחרות בין בת-החרושת, תעלה איכות הסיגריות, ואם תהיה מדיניות זו של שחרור תעשייה זו מכל פיקוח - יוקמו גם מפעלים חדשים בארץ.

ס. לונז:

נדמה לי שהסוג העממי של הסיגריות הוא דוקא זה הנמכר ב-17 פרוטות לחפיטה, ודוקא סוג זה הוא המסופח ביותר מבחינת מעמסת הבלו.

אצאאצאא

אין כל הצדקה לכך, שיוצאו טכומים כה גדולים במטבע חוץ ליבוא וירג'יניה, בעיקר כאשר יש עודף ייצור טבק בארץ, וכאשר מגדלים בארץ וירג'יניה, אם כי אולי באיכות פחותה. אפשר שלא להפחית את הכנסות האוצר מסיגריות גם אם יפסיקו יבוא טבק בקנה סדה זה. אני מציע, לכן, לקבוע מחיר גבוה מאוד לוירג'יניה מתוצרת חוץ, מחיר שמעטים מאוד יוכלו לעמוד בו.

י. פרדר:

מהיכן אנו מקבלים טבק וירג'יניה, והאם אנו משלמים במזומנים או באמצעות חוזים מסחריים

ר"ר ברגמן:

בדרך כלל במזומנים - בדולארים או בלי"ש.

י. פרדר:

גם אני רואה בדאגה את היוצאה הגדולה בדולארים לייבוא טבק, אך יחד עם זאת יש לזכור, ששאלת הסיגריות ככל מדינה היא שאלה עדינה מאוד. אני מציע, לכן, פשרה: להקטין את היוצאה בדולארים ב-50%, ולעומת זאת להגדיל את ההכנסות מטבק חוץ. פירוש הדבר, שתמצא בשוק כמות קטנה יותר של וירג'יניה, והרוצה לשון אותה יצטרך לשלם לאוצר יותר מאשר עד כה.

כן אני מקש מהאוצר לבדוק אם אפשר לקבל טבק וירג'יניה שלא במזומנים, אלא באמצעות חוזים מסחריים וכדומה.

ש. דיין:

ייצור הטבק המקומי הולך ומתרחב, אך החקלאים היהודיים לא יכולים לעמוד בכך בגלל המחיר. במושבי העולים במצאים היום עודפים של טבק ללא מכירה.

הוועדה צריכה להחליט, שאין להקציב אף דולאר אחד לטבק מהחוץ. אני חושב שיצירת שני שווקים, לפי הצעת סר פרדר, תגדיל את הרגישות.

י. אפרתי:

הגענו השנה לעודף גדול בייצור הטבק המקומי: הגענו ליבול של 3000 טון בעת שהתצרוכת הייתה 2000 טון. עובדה היא שבמשקים מונח גם טבק וירג'יניה שאין בתי החודשת רוצים לקנותה, מתוך שאולי יותר נוח להם לקבל טבק מהחוץ, והדבר מכביד על הייצור. האוצר צריך לחייב אותם לקנות טבק זה.

הצ"ר י. גורי:

טותר לי שכם, שדעת כמעט כל חברי הוועדה אינה נוחה מהמדיניות הכספית של האוצר, במידה כפי ששמעתי, מכין האוצר הצעה מקיפה על מדיניות היום בריון על ההצעה ולא במסגרת הצו הזה.

מוגבל

אני מציע, לכן, ייצור זה יביה תוקף מוגבל, אם-כי לא/באופן פורמלי, עד שנקיים דיון מקיף ביחס למדיניות המכס.

אצאאצאא

(ליוני 1955)

ד"ר א. ברנאט: חס על מבק דירג' יניח הוא - אט ועל סיגריה
"כנסת" 100; כלומר, חס על דולריה הוא בסך
הכל 15. אני יודע שהחונגדות לקו זה היתה חזקה מיד, וכל ביוחני
אמר מוכרחים ללכת בדרך זו, ועלי מבקש לכך את חמיכותה, מה אחד, של
קצת הכספים.

היו"ר י. גורי: כפי ששמעתי ירמה שר האוצר על התקנים המציע
מבדולר. הוא אמר לחבטית שהועדה תוכל לדון
על הצעת התקנים של סדיניות המכס והבלו על יסוד הצעת האוצר?

ד"ר א. ברנאט: אפשר להתנייה זאת.

היו"ר י. גורי: את כך, אני מציע כפיכום: תוך הנחה, הועדה
הכספית תדון בצעת הדיון על תקניה 1955/54 על
סדיניות המכס והבלו, על יסוד הצעת אייבד האוצר, מאשרת וידת הכספים
זה האו הזה, ואישורה יותנה בכך, שיש לה חוקק עד 1 באפריל בלבד.
שר האוצר ירשום לפניו שזהו אישור מסוייג, אך שבאופן מורמלי הוא בלתי
מסוייג.

א. פיזלינג: אני מתנגד לאישור הצו הזה.

י. ברנ: גם אני מתנגד לכך.

לאחר הצבעה, תחלם לקבל את הצעת היו"ר
ולאשר את הצו.

ה' דורות

א. אלישר: לאחר שהתקבלה הצעת היו"ר, ברצוני להעיר, כי אין
זה בריא שהאוצר מביא בכל הקרוי קצרת שנויים
מתקרימי המכס והבלו.

א. פיזלינג: אני מבקש שבאופן קבוע, עם הנחת חוק להארכת חוקן
תקנות הצעו הירוש על שולחן הכנסת, יונה גם
צאו עצמו, בהוספת של דברי הסבר.

ד"ר א. ברנאט: נדאג לכך שיונתו דברי הסבר לכל בו כזה.

היו"ר י. גורי: מר פיזלינג, אשר לא השתף בישיבת הועדה בשעת
דיון על האוים הנ"ל בקש לתח לו אפשרות לשמור
לקצמו זכות דעה נפרדת. אני מניתי במכתב לכל חברי הועדה, וכולם ענו
בהיוב. הולב אני מודיע שזה אינו יכול לשמש תקדימ, ויש להנהיג נוהג
שונה בשטח זה בכל ועדות הכנסת. אשר לוועדת הכספית, אני יורה דבר מסוג זה
שנית, חברי הועדה יהלימו את לאפשר זאת, ואם לאו.

מר אפרתי פנה אלי במכתב, בו הוא מבקש להוסיף
לרשימת הבנקים שמהם תילקח הלואה להקלאוח: "ובנקים אחרים, נוסף על אלה
הנקובים ברשימה". מכיון שאיני שומע החונגדות - אני קובע שהתוספת אושרה.

ה' דורות (ה) הועדה ידון לחינוך בודת עם דורות הצרות

ה) תאגיד חר: איזונו: רוחו של רוחני האורח

היו"ר י. גורי:

החלטנו מקב בי חוקים טובים בדרך כלל
לאחת מוקדות המטנה שלנו; אולם חוק זה
הוא פשוט ובידור, והחלטנו שאפשר לדון בו בחליאת הועדה. נוסף לזה, הטומם
המוטל על ועדות המטנה הוא גדול, ואני מציע שנדון בחוק זה כאן.

א. אלישר:

בקריאה ראשונה של החוק הזה, בחשובתו
למחובתים, קבל שר האוצר הצעות רבות
מאלה שהציע חבר המנסה סונאיב, והצעות נוספות. מכיון ששר מונציב הולח,
ואני איני בקי במדיניות זו ביותר, אבקש לדחות את הדיון לישיבה הבאה.

א. איזולינג:

מכיון שלצערי לא אוכל להשתתף בישיבה
הבאה, ברצוני להציע את שתי הצעות
העיקריות שלי בענין זה:

- א) אני דורש כרוצדורה שתבטיח פדיון;
מטבעות שנגמרו;
- ב) יובטח סירסוח סכום המטבע הנכנס
למחזור.

היו"ר י. גורי:

נדון בחוק זה בשבוע הבא.

ו) חר: המדיניות הדיפלומטית (גימלה ושינוי)

היו"ר י. גורי:

אני רוצה להזכיר לחברי הועדה, שהחל
דיון בחוק זה, וכמה מחברי הועדה הביעו את
דעתם נגד סעיף 4 בנוסחו שהוצע לכנסת בקריאה ראשונה, האומר: "עזבון
נשיא המדינה המנוח יהיה פטור מס עזבון". כל החברים אמרו, כי ראוי
שחוק זה יובט לכנסת סק אחד, בלי הסתיגויות, ולכן היו מוכנים ליותר על
התנגדותם לסעיף 8, אם תתקבל הסתיגותם לסעיף 4. אני שאלתי את הממשלה
בענין זה, וקבלתי תשובה שהממשלה עומדת על הנוסח המקורי ומבקשת מאד סן
הועדה לא לשנותו. הממשלה סבורה, כי נוסח זה יקל על שחרור עזבונו של
חנשיא המנוח מס עזבון גם באנגליה. כמובן שדבר זה אינו מחייב את הועדה
אבל זוהי בקשתה של הממשלה.

י. בדר:

ראשית, אני מציע לשנות את שמו של החוק
ולכתוב: חוק נשיא המדינה (גימלה).
משרת נשיא המדינה היא בעיני המשרה החשובה ביותר במדינה, ואין אדם די
גדול אשר יחבד את המשרה, אלא המשרה מכבדת את האדם הנושא בה. אני מציע
שזה יהיה חוק הנשיא במסגרת גימלה, ואני הולש שזה צודק. אני הושב
שכל אורה אריך להיות שורה בפני החוק, וזה מחייב בעיקר את נשיא המדינה
בחור האורה הרגישון המדינה, יותר מאשר את כל אורה אחר במדינה.

א. אלישר:

אני מקבל את גישתו של ד"ר בדר, שחוק זה
אריך להיות כללי, ולא אישי.

א. איזולינג:

אני חוזר ומודיע, ודורש שדבר זה
יירשם, כי לא אגיש הסתיגות לחוק זה, אם
לא יתקבל, כלי הצעתי, מפאת כבודו של הנשיא המנוח. אבל אין כל צל של ספק,
בכך שהייתי רואה ששום מעט טוב מצד האחראים על החוק, שלא יביאוהו לכנסת
בצורתו הנוכחית. אני רואה בכך פגם, אולם לא אוסיף פגם על פגם, ולא
אגיש הסתיגות.

היו"ר י. גרני:

אינני רוצה את דחיית הדיון בחוק זה
כמוסיף כבוד לענין, ומאד הייתי רוצה
לסיימו. אולם אני חסכים לכך שנתיען מהר עם שר האוצר שנית בענין זה.

א. ציולינג:

כפי שצמרתתי, לחוק עצמו לא אגיש הסתייגות.
אולם אני יוחלט לדון על טרמי החוק
באופן כללי, ונני מציע: א) הגימלה הינתן גם לילדים אל מטה מגיל חמבורות;
ב) הגימלה תהיה שווה למסכתו של ראש המשלח. ג) לא אצביע בעד שיחזור
העזבון מססי כשאלה ומססי עזבון.

היו"ר י. גרני:

נחזור לשאלה זו מהר.

ז) הוצאת העודות לחוב"ז על סכומים גיבוי: חוקי העלאת חוב"ז

היו"ר י. גרני:

הוחלט להעביר לדיון בוועדת הכספים
את "אלת הוצאת העודות לחוב"ז על סכומים
שניגבו לפי חוק העלמת חוב"ז (מילווה חובה), שהוצעה ע"י חבר הכנסת
חרדי. חבר הכנסת חרדי ביקש מסני שאזמין יו"ר לישיבה הראשונה של ועדת
הכספים בענין זה כי בראונו להוסיף כמה הערות על מה שאמר בכנסת.

י. חרדי:

ברצוני להסביר בפירוט יתר מאשר במליאה
את מהות הצעתו. לדעתי, יש לה בעיקר ערך
וחשיבות בעשר עקב חוק מילווה חובה (מס רבוי). אשר לעצם הענין, אין ספק
שהממשלה הצטרף לעסוק במילווה פנימית בקנה מידה גדול, ולפיית מסך, מבלי
להת כל העודות עברו, נושח תמיד רושח של הקטפוריאציה, למרות כל ההסברות
הניתנות לציבור "זהו מילווה בלבד. לאורה ישנה תמיד התרגשה שהוא לא יראה
יותר את המסך הזה. בחוק כתוב, כי מי שמהזיק מספים כפקדונות, יכול לשלם
רק 90% מהכספים וב-10% הוא יזכה את בעל המקדון. בחוק לא מוטבר לגמרי,
באיזה אופן אפשר לזכות, אם אין כל העודות.

טוב שהמשלה הוציא העודות, ונני מציע
שחן ההינתן לחוב"ז, כי לדעתי הכריזו על המילווה משתי סיבות: א) היו
זקוקים לכסף בכלל וב) כדי להוציא החוז מחויב של כסף מן המהזור.
בינתיים הגענו, עם ההכנית הכלכלית החדשה להתפתחות כזו, שיטנה כבר כאלה
הסבורים, שהמחזור בסוף כבר פוגע בשמתי "ונית של הכלכלה. אם לפני 15
בפברואר היו במחזור 120 מיליון ל"י, הרי עכשיו יש כאילו 40 מיליון ל"י,
כי כוח הקניה של אותו מסך השתנה.

לדעתי, אם נכנס עכשיו לשוק העודות לחוב"ז
בסך של 20 מיליון ל"י, הרי קח טעם אחד יגדיל את האימון בממשלה, וידעו
כי הכספים לא תלכו לציבור, ואפשר יהיה להשתמש בהם.

אין ספק שהסביר של העודות לחוב"ז אלה
יהיה פחות מאשר ערכן הנומינלי, אבל המחסור במסך יגרום לכך, שסמך
אנשים יזר הייבוב אחד לשני מספים, ורוצים לקנות איזו טעולה מסחרית,
העשייתה יזר תקלועית, ואין להם מס מזומן יתנו את העודות האלה במקומן,
כמובן במחיר נמוך יותר, אבל, לדעתי, לא נמוך בהרבה. הרי בשנת 1955,
לפי החוק, צריך כבר לשלם 18% מהמילווה, ושנה זו אינה רחוקה ביותר;
ברור שבכל שיתקרב זמן ירעונן של העודות, יקלה ערכן. הן לא תהינה כסף
חוקי, לא יהיה הכרה לקבלן, הממשלה לא תקבל מסים בתעודות אלה, אולם
הן תקלנה על מחזור הכספים (וזאת בלי הדממת מסך נוסף); הן תגדלנה את
האימון בממשלה, וב"חבוא המשלה בדרישה למילווים נוספים יהיו מוכנים
להת בנ"ש תכית.

ערכן של העודות האלה אינו יכול לרדת,
הוא רק ילך ויגדל ושנה לשנה, וייסך לכמו ניר פנומס, מבלי שיהיה
צורך להדלים מסך. לי נדמה ש"פעולה זו תהיה מובה, מכל הבחינות.

הינו"ר י. גורני:

מר הררי יקום מערכני של התקודות השלה
לא ירד; אמנ הוא יהיה סתות מערכני
הנומינלי, וכל ילך ויקלה כדי שנה בשנה; כמותן שגה כל תכניתו מתבטח
על כך. אבל יכול לקודת גב חזרה, מערכה של התקודה ירד מאד, וזה יהיה
התוצאה הטובה ביותר לחזק את אמנו של היזרה בתקודות אלה, זה ירוסק
זה אמנו; תקודה הכוסד היה כאן " מי יכול להנמיח מערכני של התקודות לא
ירד.

ה. איזלינג:

ראשית ברצוני לומר, כי מן הדין הוא שנסמך
אם דעת האוצר בענין זה.

אני חושב מאד לכך, שהתפתחות התקודות זו
תהיה כך, שרבי יכולת ירכשו את תקודותיהם של היקומי היכולת, ותכנתן ילך
למיזרת בלתי נמונה. אינוני רוצה בכך, ואני חושב מאד שזה יקרה.

ז. אליאד:

האם חשב מר הררי על אפשרות הצמדת אגרות
למרכ"ז ולא למס"ח מעין הגרלה, כדי להגביר
את אמון הקהל בממשלה ובמסלולומיה? אני חושב שזהו דרך טובה, כדי לחזק
את האמון באוצר.

י. הררי:

אני לא תעמדותי את הדבר להגרלות, היות
ואני בדרך כלל נגד כל הגרלה; אני חושב
זאת לדבר בלתי טובה, ודינתי נהושה בענין זה, שולם לא כאן מספיק לירוש
את המברית. אבל ספיקה של החוק כמובן, כי תכנישלה חזרה, חוץ כל הקודות
של 12 חדש, והתחילת ברצונן ליולי של שנת 1953, את החלק ה-12 של כך כל
המילודים. אבל איך ייקשה דבר זה? - שר האוצר יוציא תקנות שתקבענה את המועד
והדרכים. לא ברור אם סכל לירה ישולם החלק ה-12, או שיפילו גורל במל פעם
איזו לירה לשלם. שר האוצר, אם ירצה בכך, יוכל להכניס הוראה של
הגרלות.

לדעתי, אם כי אנשים לא יהיו מחויבים
לקבל את התקודות השלה באור כסף, יהיו אינונינים לעשות זאת. כי אם תהיה
ברירה של שינוק העסקים בכלל, או הנחלות בקודות התקודות, יבחרו בדרך
האהרונה, וזה ילח את המסיר.

ישנם גם הרבה מוסדות, שלהם לא יהיה
אכפת לקבל את התקודות השלה במחוי כסף, כגון חברות ביטוח וכד', וככל
שתהיה דרישה גדולה יותר - יעלה המסיר; ישתמשו בזה למיטוי פרבניות, ועוד.

אשר לדברני מר איזלינג, הרי לדעתי יכולת זו
תעזור דווקא למיקומי היכולת, ולא לרבי היכולת. אם לאדם אין כלום, ומקודת
התקודות, הוא יכול לקבל סכום כסף מסוים, אם כי סתות מערכני הנומינלי, הרי
קרור שהיו יקשה זאת, וזה יקל עליו בהרבה.

הינו"ר י. גורני:

אני מאין להמליח את הדיון בשאלה זו
לדיון המתנהל עתה בוועדת הששנה, אעל
חוק מילדות ובה (טס רמוש); ג כאן מתקודות אותה בעיה, ונסתור אותן יחד.

לאחר הצבעה - נתקבלה האמת הינו"ר

ח. אריאב:

מה ביחס למוסדות המשוחררים ממילדות טובה,
אשר יש אורך להחזיר להם את כספם?

הינו"ר י. גורני:

אני שקדתי על ענין זה במשך כל הזמן, ולבסוף
קבלתי מאר האוצר העתק של הילתמי מתבטים בינו
לבינ המפקח על האגפים, והוא כותב לשר האוצר, כי הסכום אשר נוגשה
ממוסדות אסד, הדקה, הינוך, הרבחה, גמל ודה מגיע ל-3,750,000 ל"י. כלומר,
יהיה צורך להשקיע לראש 3,750,000 ל"י.

ר.ש.

יוחזרו 100 אלף ל"י, ותוך שנת 1955/54 עוד מאה אלף ל"י. אולם, כותב מר ירדני, בהתחשב עם המצב הכספי הנוכחי, אין לדעת כי אפשרות לקבל את הסלטה ועדת הכספית, את מי החלטה היא בידי שר האוצר.

על זה כתבתי מכתב לשר האוצר, והוספתי גם בעל-פה שדבר זה אינו נראה לי. כמובן שאם שר האוצר יאמר שפשוט אין לו אפשרות לשלם עד 1 באפריל, אפשר לדחות את הדבר לזמן מסוים, אבל לא לבחלו לגמרי; זה לא יתכן.

א. איזלינג:

אני מבקש לחזור ששר האוצר, לא הפתחתי בכך שהודיע ליו"ר שאין בכוונתו לשלם, אלא גם השיב בשלילה למוסדות יוניים שאנו אליו; וזאת - אחרי החלטתנו שיש לשלם. הוא חתם על השובה שלילית לגבי סוג של לקוחות הנמצאים בתוך הרשימה (אני מדבר במקרה על חלק מסוים של החתישות הצעירה).

היו"ר י. גורי:

בענין החתישות הצעירה, לאחר שאנו החלטנו לשחרר את כל החתישות שהוקמה ממאי 1945, כתב לי שר האוצר שאינו יכול לקבל את הצעתנו, והוא יכול להסכים רק לשחרור הישבות שהוקמו לאחר 15 במאי 1948, ונוסף לזה לשחרור ישובי הנגב שהוקמו לפני מלחמת השחרור, והנמצאים במיזול מחלקת החתישות של המכונות היהודית.

אני מבקש את חברי הועדה לקבל החלטה בענין זה

א. ציזלינג:

כמובן שאצטיק בעד אישור השחרורים שמציע שר האוצר, אולם אינני יכול לקבל את ההפליה בין ישובי הנגב לבין ישובי גבול אחרים; אם שר האוצר מתנגד לשחרר את כל החתישות הצעירה שהוקמה מ-1945, אני מציע שישחררו לפחות כל ישובי הגבול.

היו"ר י. גורי:

מחר ישתתף שר האוצר בישיבת ועדת הכספית, ואנו נעזר שאלה זו מחדש.

ח) צו מכס ונלו (לינורי תשנ"ד) סמ. 9

היו"ר י. גורי:

(קורא את הצו).

ד"ר א. ברגסון:

ראשית עלי לומר, כי העלאת בבנין היא מ-75 פרוטות ל-90 פרוטות על ליטר. הגדלה זו באה לאחר הגדלה הקודמת, שהיו לה תוצאות רצויות מאד; תצרוכה הבנין ירדה מ-2 מיליון ליטר לחדש, וזה הסכום רב בדביזים; הלואי ונוכל להתקדם בכיוון זה. אני מקווה שבועולה זו לא ניתקל בכל קשיים.

אשר לנפט, אמנם המס הוא פעוט בהשוואה לזה החל על בנין - 3 פרוטות על ליטר, לעומת 90 - אבל הוא מגדיל את העול המוטל על משפחה בערך ב-15 גרוש לחדש, ולא בנקל יסכימו לכך. אני אריך להודות שהגיעו לכלל החלטה זו לאחר הרפורים ופקפוקים רבים, ולא בקלות. תצרוכה הנפט היתה היא 150 מיליון ליטר לשנה; מזה יתקבל מס במכוס של כ-750 אלף ל"י, בעוד שעד עכשיו קבלנו רק 160 אלף ל"י. אני מבקש להתחשב בכל היסוסינו, ובתחשב עם המצב הקרימי של התקציב עכשיו - לאשר אנו את הצו.

היו"ר י. גורני :

תמיד, בשעת הדיון על צוים, ידענו שהדלק
בולע חל"ג גדול מאד מהדביזים, וכל דיון על
מדיניות המכס אריך להתנהל מתוך אמפקט זה. מתוך כך אישרו תמיד ועדת
הכספים את הצוים האלה, ואני מאיץ לחברים לעשות זאת גם עתה.

י. בדר :

אני מתנגד לאישור הצו, אולם לא עומק את
התנגדותי.

א. פיזלינג :

גם אני מתנגד לאישור צו זה, וכל עומק.

לאחר הצבעה י אושר צו מכס רבלי (שינוי תעריף) ס. 9

היו"ר י. גורני :

הישיבה סגורה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00.